

Jaarrekening Facilicom Group Jaarverslag 2019

Financieel | Jaarrekening

Geconsolideerde balans vóór winstbestemming

Activa			
X € 1.000		31 december 2019	31 december 2018
Vaste Activa			
Immateriële vaste activa	1)	5.611	5.130
Materiële vaste activa	2)	113.772	117.762
Financiële vaste activa	3)	60.458	60.717
		179.842	183.608
Vlottende activa			
Vorraden	4)	10.046	11.159
Handelsdebiteuren	5)	214.445	213.855
Overige Vorderingen en overlopende activa	6)	18.659	9.127
Liquide middelen	7)	98.851	86.868
		342.001	321.009
		521.843	504.617

Passiva			
X € 1.000		31 december 2019	31 december 2018
Groepsvermogen	8)	239.855	204.222
Voorzieningen			
Personeels- en overige voorzieningen	9)	7.083	7.376
Belastingen	10)	1.058	2.196
		8.141	9.572
Langlopende schulden	11)	19.553	40.251
Kortlopende schulden			
Schulden aan kredietinstellingen		3.292	2.793
Schulden aan leveranciers		63.223	55.969
Schulden aan groepsmaatschappijen		1.130	8.761
Schulden terzake van belastingen en premies sociale verzekeringen		56.128	45.977
Schulden terzake van pensioenen		7.020	5.351
Overige schulden en overlopende passiva	12)	123.500	131.721
		254.293	250.572
		521.843	504.617

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Passiva			
X € 1.000		2019	2018
Bedrijfsopbrengsten	13)	1.225.109	1.263.938
Bedrijfskosten			
Kosten van (hulp)materialen		56.993	94.387
Uitbesteed werk en andere externe kosten		229.150	212.800
Personeelskosten	14)	792.962	814.422
Afschrijving immateriele vaste activa		3.300	2.637
Afschrijving materiele vaste activa	15)	24.300	23.771
Bijzondere waardeverminderingen	16)	5.066	1.512
Overige bedrijfskosten		105.103	100.546
		1.216.874	1.250.074
Bedrijfsresultaat		8.235	13.864
Financiële baten en lasten			
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		962	669
Rentelasten en soortgelijke kosten		1.148	1.467
		-186	-798
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		8.049	13.066
Belastingen	17)	3.614	6.055
		4.435	7.011
Resultaat op deelnemingen		32.725	1.230
Resultaat na belastingen		37.160	8.241
Aandeel derden		-1.891	-702
Netto winst		35.269	7.539

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

X € 1.000	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten:		
Bedrijfsresultaat	8.234	13.864
Afschrijving vaste activa	34.047	28.612
	42.281	42.475
Mutaties in het werkkapitaal: 18)		
Handelsvorderingen	-4.379	-10.883
Vorraden	335	-3.908
Overige vorderingen en overlopende activa	-8.534	7.966
Kortlopende schulden	19.764	-1.748
	7.186	-8.574
	49.468	33.902
Financiële resultaten en belastingen 19)		
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	681	669
Rentelasten en soortgelijke kosten	-1.237	-1.088
Ontvangen dividend	2.394	1.117
Winstbelasting	-2.485	-6.027
Mutatie voorzieningen	-531	1.410
	-1.178	-3.919
Kasstroom uit operationele activiteiten	48.290	29.983
Kasstroom uit investeringsactiviteiten 20)		
Mutatie groepsmaatschappijen	30.663	-
Investing in financiële activa	419	635
Investing in immateriële financiële activa	-178	-329
Investing in materiële vaste activa	-34.152	-28.098
Desinvestering in materiële vaste activa	5.389	3.021
	2.141	-24.771
	50.431	5.212
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Uitgekeerd dividend aan aandeelhouders	-1.130	-
Uitgekeerd dividend aan verbonden partijen	-	-10.000
Aflossing lening	-30.671	-933
	-31.801	-10.933
Netto kasstroom	18.631	-5.722
Liquide middelen verkregen bij acquisitie groepsmij	-6.929	-
Koers- en omrekeningsverschillen	281	-70
Mutatie liquide middelen	11.983	-5.791

Toelichting op de jaarrekening

Risicobeheer

De jaarspecifieke zaken van risicobeheersing zijn opgenomen in het directieverslag. De directie is verantwoordelijk voor de interne risicobeheersing- en controlesystemen en zorgt ervoor dat deze systemen adequaat functioneren. De systemen zijn ingericht om significante risico's te beheersen en om operationele, financiële en (sociaal) maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Optimaal risicomangement behelst het tijdig identificeren van risico's en het beheersen van de risico's die onze bedrijfsactiviteiten op korte en lange termijn zouden kunnen beïnvloeden. Het systeem zorgt ervoor dat de voorspelbaarheid toeneemt en er waarde aan de onderneming wordt toegevoegd. Wij hebben ingezet op een overall Enterprise Resource Planning-systeem, zodat we kunnen komen tot een eenduidig referentiekader van informatie. Wij hebben de belangrijkste sturingsmiddelen gedefinieerd in KPI's en deze opgenomen in een dashboard. Het dashboard wordt op verschillende niveaus in de organisatie aangewend om te komen tot de juiste en tijdige informatie ten behoeve van de management-processen. Dit loopt van het operationeel management tot op het overall managementniveau van het centraal directieteam en Algemeen Bestuur.

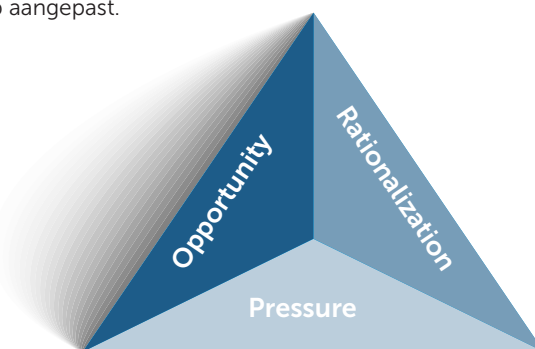
De belangrijkste uitgangspunten bij risicobeheer zijn:

- Het is alleen verantwoord om ondernemersrisico te lopen als de waarschijnlijkheid van het optreden van dit risico en de mogelijke gevolgen daarvan de continuïteit van de onderneming niet in gevaar brengen. Over het algemeen neemt de onderneming een voorzichtige houding aan ten opzichte van het accepteren van operationele en financiële risico's.
- De directie - in alle lagen van de organisatie - identificeert, analyseert en beheerst de risico's op operationeel niveau, binnen de aan haar gestelde verantwoordelijkheidsgebieden, zodanig dat deze risico's beheersbaar zijn en passen in de doelstelling van de divisie en de onderneming in het algemeen.
- De maatschappelijke risicobeheersing is in onze arbeidsintensieve onderneming van groot belang; onze mensen zijn ons kapitaal. Medewerkerstevredenheid leidt tot loyaliteit en betrokkenheid en wij zijn van mening dat dit onze kwaliteit van dienstverlening ten goede komt.
- De relevante wet- en regelgeving en de interne gedragsregels worden vanzelfsprekend nageleefd; dit alles binnen algemeen aanvaardbare maatschappelijke normen voor Facilicom Group en al zijn stakeholders (Profit, Planet People). Er is sprake van een strikte kwaliteitsnormering op basis van interne regels en externe instanties, zoals ISO- en NEN-certificering op operationeel niveau en bijvoorbeeld het convenant Horizontaal Toezicht op financieel en fiscaal niveau als ook interne en externe (accountants-)controle op de bedrijfsprocessen, managementrapportage en jaarcijfers.

De onderneming Incluzio kent een forse uitbreiding in het sociale domein van dienstverlening. De sturingsfactoren kennen op een aantal vlakken een andere dimensie dan onze 'reguliere' bedrijven, waar het bij de services vaak gaat om de effectieve en efficiënte bedrijfsvoering in combinatie met de doelstelling van betrokken, tevreden en gemotiveerde medewerkers, klanttevredenheid en wederzijdse loyaliteit tussen opdrachtgever en -nemer. In het sociale domein wordt daarnaast ook op andere indicatoren gestuurd zodat de dienstverlening in alle sociale aspecten voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Hierbij wordt in een belangrijke driehoek geacteerd van opdrachtgever (zorginstelling, gemeente), klant (zorgvrager) en Incluzio als dienstverlener. Onze dashboards zijn daarop aangepast.

Risico's beheersen is voor de organisatie van cruciaal belang en is als zodanig ingebed in onze structuur.

Een ander belangrijk risico waarmee ondernemingen gezien hun aard mee worden geconfronteerd heeft te maken met interne en/of externe fraude en corruptie. Wij hanteren een zero-tolerancebeleid en dragen dit actief uit naar onze medewerkers en stakeholders. Wij benaderen de frauderisicofactoren volgens de volgende driehoek:

Opportunity: Risico's proberen we zoveel mogelijk te voorkomen door te werken met uniforme procedures, de implementatie van Enterprise Resource Planning, transparantie en een stevige controlementaliteit in de gehele organisatie.

Rationalization: We hanteren een duidelijke bedrijfscode waarin een zero-tolerancebeleid geldt. Wij verwachten van onze medewerkers dat zij ambassadeurs zijn van een organisatie waar we gezamenlijk trots op zijn en waar we met elkaar voorbeeldgedrag vertonen.

Pressure: Er wordt in de onderneming geen pressure gehanteerd; we zijn niet afhankelijk van externe vermogensverschaffers, ratiobepalingen en dergelijke. Wij hebben geen bonuscultuur en er wordt niet alleen op kwantitatieve factoren gestuurd maar juist op de kwalitatieve dienstverlening en beroepsuitoefening.

Een ander belangrijk agendapunt is de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Wij hebben een dedicated Functionaris voor de Gegevensbescherming aangesteld en zijn in 2018 gestart met een integrale inventarisatie en een bewustwordingsproces in de organisatie. Wij hebben hierop in 2019 goede voortgang geboekt en zijn ons bewust dat de naleving van de AVG constante aandacht vanuit de organisatie behoeft. Bescherming van privacy van de grote hoeveelheid informatie die wij hebben van onze werknemers en opdrachtgevers is namelijk steeds meer van belang. Wij blijven daarom stevig inzetten op dataprotectie en zien privacy als een key issue, mede ook ten aanzien van bijvoorbeeld de meldplicht datalekken.

Ondernemen is onlosmakelijk verbonden met het nemen van risico's. De risico's van onze onderneming zijn niet bijzonder van aard, of afwijkend van wat in de branche gebruikelijk is. De directie verklaart ten aanzien van de financiële verslaggevingsrisico's dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen een grote mate van zekerheid verschaffen en dat de verslaggeving geen onjuistheden bevat. Facilicom Group staat in voor zijn werkmaatschappijen; dit blijkt onder meer uit de gestelde aansprakelijkheidstellingen van de 100% Nederlandse deelnemingen, zoals opgenomen in de lijst met kapitaalbelangen. De aspecten van risicobeheer ten aanzien van de operationele situaties zijn beschreven in dit jaarverslag.

In 2019 hebben er geen significante wijzigingen in de controlesystematieken plaatsgevonden, waarbij geldt dat op divisieniveau naast de financial controlling ook business controlling is geïmplementeerd. Met deze combinatie is de onderneming in staat om tijdig en effectief verstoring in het proces te analyseren en bij te sturen, zowel op operationeel als financieel vlak. De combinatie van deze twee functies is cruciaal. Zij kunnen elkaar versterken om daarmee een optimaliseringslag te maken, waarbij wij ook werken aan de implementatie van een interne controle functiedomein met goede ondersteuning van big data, data-analyse, etc. Optimalisering van de systemen blijft echter een steeds terugkerend aandachtspunt. Dit kan leiden tot een verdere aanscherping en/of aanvulling van de systemen.

Risicobeheer is een belangrijk beleidsonderdeel in onze Business Technology-organisatie; het functioneren van de organisatie wordt in sterke mate beïnvloed door de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde informatievoorziening. Wij hebben naast een zelfstandige Business Technology-afdeling, ondersteund met kennis en kunde van buitenaf, ook het beheer van onze IT-organisatie uitbesteed en hebben procedures voor de continuïteit van onze IT-organisatie verder geoptimaliseerd (onder andere door uitwijkcentra, backup- en disaster-recovery en andere IT-controls). Daarnaast hebben we in 2019 de rol van manager Information Security ingevuld, als onderdeel van de richting om het vakgebied een belangrijkere rol in ons bedrijf te laten vervullen. Ook is ons datacenter voor de AlarmServiceCentrale als eerste meldkamer in Nederland in 2019 ISAE3402-type 2 gecertificeerd. De meldkamer is overigens ook ISO 27001 gecertificeerd.

Grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten en overeenkomstig Burgerlijk Wetboek, boek 2 titel 9. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor consolidatie

In de consolidatie zijn betrokken de financiële gegevens van Facilicom Group N.V. en die deelnemingen waarin zij direct of indirect meer dan 50% van het aandelenkapitaal houdt en waarover zij de feitelijke zeggenschap heeft (zie de lijst met kapitaalbelangen bij het jaarverslag). De consolidatie geschiedt volgens de grondslagen van balanswaardering en resultaatbepaling van de moedermaatschappij. De resultaten van overgenomen vennootschappen worden in de geconsolideerde winst- en verliesrekening opgenomen vanaf het moment van toetreding waarop Facilicom het economische risico draagt.

In de toelichting op de jaarrekening 2018 is onder de gebeurtenissen na balansdatum vermeld dat Facilicom in 2019 de deelneming in Albron heeft overgedragen aan Stichting Albron. In de jaarrekening van 2019 zijn de cijfers van Albron niet meer opgenomen. Dit betekent dat in de jaarrekening 2019 geen Nederlandse cateringomzet en daaraan gerelateerde kosten meer zijn gerealiseerd. De bij verkoop gerealiseerde goodwill is toegevoegd aan het resultaat op deelnemingen. Bij verkoop is een vaststellingsovereenkomst gesloten waarbij in de jaarrekening 2019 alleen het deel van de verkoopprijs waarover overeenstemming is bereikt is verwerkt; de te realiseren extra meeropbrengst is op dit moment nog niet met voldoende zekerheid vast te stellen.

De belangrijkste leveranties en dienstverleningen tussen groepsmaatschappijen onderling zijn zowel uit de omzet als uit de overige cijfers van de winst- en verliesrekening geëlimineerd.

Op grond van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden tevens de verbonden partijen opgenomen waarover Facilicom Group overheersende zeggenschap voert. De vennootschap Facilicom Bedrijfsgebouwen B.V. is juridisch niet direct gelieerd aan de groep; de groep kan echter wel overheersende zeggenschap uitoefenen en heeft ter financiering van de, door zijn gehuurde materiële vaste activa, in voorgaande jaren een lening verstrekt, waarbij deze lening is omgezet in een belang van preferente aandelen. De bedrijfsactiviteiten van de vennootschap zijn in hoofdzaak gelegen in de verhuur van onroerend goed aan de groep.

Een aantal activiteiten wordt uitgevoerd in de vorm van een daartoe opgerichte stichting. Over het algemeen heeft Facilicom Group respectievelijk aan Facilicom Group en Incluzio gelieerde personen en/of vennootschappen een beleidsbepalende positie, zodat deze stichtingen worden opgenomen in de consolidatiekring.

Acquisities 2019

Facilicom Group heeft in 2019 een beperkt aantal acquisities gedaan: SecMan B.V., Degenaar Gevelonderhoud B.V., DGR Materieel B.V. en Synorga Groep B.V. De overnames zijn gefinancierd uit eigen middelen en de betaalde goodwill is geactiveerd. Overnames worden, tenzij anders verwoord, in de exploitatie opgenomen in het jaar van overname, waarmee Facilicom Group inzicht verschaft in het effect dat deze overname heeft op zijn jaarexploitatie en toekomstige exploitatie. Bij de overnames is over het algemeen sprake van een overname met economisch terugwerkende kracht aangezien partijen al langer met elkaar verbonden zijn en de bedrijfsexploitatie als gezamenlijk beschouwen.

Maatschappelijke verslaggeving

Overnames hebben voor Facilicom Group naast een financieel aspect tevens een maatschappelijke waarde. De afgelopen jaren wordt dit ook onderschreven door de uitbreiding in het sociale domein. Het sociale domein kent veel maatschappelijke onrust aangezien het commerciële marktmodel hier zich niet gelijk bij opstart laat gelden en daarmee in de aanloopjaren niet zal bijdragen aan het resultaat of zelfs verlieslatend zal zijn. Facilicom Group vindt het zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid om met zijn vermogen en knowhow deze dienstverlening aan te bieden en zo een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van kwalitatieve en sociaal verantwoorde dienstverlening. Dit motto heeft Facilicom Group overigens ook altijd gehad bij zijn kernactiviteiten, waarbij het doel is een langetermijnsucces en niet een kortetermijnverdienmodel.

Vreemde valuta

Alle posten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers per balansdatum. De gehanteerde koers van de euro ten opzichte van de Britse pond per balansdatum 2019 bedraagt € 0,88508 (in 2018 was dit € 0,894526). Koersverschillen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de overige reserves gebracht.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 Burgerlijk Wetboek vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Immateriële vaste activa

Goodwill betreft het verschil tussen de verkrijgingsprijs en de nettovermogenswaarde van de verworven dochtermaatschappij of deelneming op het moment van acquisitie. Als goodwill wordt tevens aangemerkt de niet aan individuele activa toe te wijzen betaalde vergoeding bij activa- en passivatransacties. De betaalde goodwill is gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde, verminderd met een lineaire afschrijving en indien noodzakelijk impairment voor de lagere te realiseren waarde. Ontwikkelingskosten worden geactiveerd voor zover deze betrekking hebben op commercieel haalbaar geachte projecten. Bij Ploos betreft dit het zelf ontwikkelde energie management systeem. Voor de boekwaarde is een wettelijke reserve gevormd. De overige kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin deze zijn gemaakt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met op deze basis berekende lineaire afschrijvingen. Onder 'Bedrijfsgebouwen en terreinen' is een bedrijfsgebouw opgenomen dat krachtens een DBFMO-overeenkomst beschikbaar wordt gesteld aan de opdrachtgever. Het actief wordt aangemerkt als onroerend goed ten behoeve van eigen gebruik in verband met de in de overeenkomst opgenomen levering van facilitaire diensten. De boekwaarde per balansdatum bedraagt € 16,4 miljoen.

Financiële vaste activa

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van de groep. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor de schulden van de betreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de vennootschap ten behoeve van deze deelnemingen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

De vorderingen op en leningen aan deelnemingen alsmede de overige vorderingen worden bij eerste verwerking tegen reële waarde opgenomen en vervolgens gewaardeerd tegen een geamortiseerde kostprijs, die gelijk is aan de nominale waarde, voor zover nodig onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Onder de financiële vaste activa zijn latente belastingvorderingen opgenomen, indien en voor zover het waarschijnlijk is dat realisatie van de belastingclaim te zijner tijd zal kunnen plaatsvinden. Deze latente belastingvorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale respectievelijk realiseerbare waarde en hebben overwegend een langlopend karakter.

Onder de financiële vaste activa zijn opgenomen de aan de investering van PPS-contracten gerelateerde uitgaven, die vanaf oplevering doorberekend worden via de beschikbaarheidsvergoedingen.

Bijzondere waardevermindering

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Vorraden

De voorraden materialen en handelsgoederen zijn gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde. Bij de waardering van de voorraden is rekening gehouden met een risico van incourantheid.

Onderhanden projecten in opdracht van derden

De onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs, vermeerderd met de aan het uitgevoerde werk toe te rekenen winst en verminderd met de op balansdatum reeds voorzienbare verliezen. De vervaardigingsprijs omvat het directe materiaalverbruik, de directe loon- en machinekosten en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, en een opslag voor indirecte fabricagekosten. De aan het uitgevoerde project toe te rekenen winst wordt bepaald op basis van de op balansdatum aan het project bestede kosten in verhouding tot de naar verwachting aan het project totaal te besteden kosten. Opbrengsten en kosten worden verantwoord in de winst- en verliesrekening op basis van deze voortgang. De op de onderhanden projecten betrekking hebbende gedeclareerde termijnen worden in mindering gebracht op de onderhanden projecten. Een eventueel hieruit voortvloeiend negatief saldo van onderhanden projecten wordt gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, die gelijk is aan de nominale waarde, voor zover nodig onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders is vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Aandeel van derden in het groepsvermogen

Het aandeel van derden in het groepsvermogen betreft het minderheidsbelang van derden in het eigen vermogen van geconsolideerde maatschappijen. Het aandeel van derden in het resultaat van geconsolideerde maatschappijen wordt in de winst- en verliesrekening in mindering gebracht op het groepsresultaat.

Voorzieningen

Belastingen

De voorziening voor belastingen heeft betrekking op belastingverplichtingen die in de toekomst zullen ontstaan als gevolg van verschillen tussen commerciële en fiscale waardering van bepaalde activa en passiva. Deze verplichtingen zijn berekend op basis van het belastingtarief per balansdatum.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

Pensioenregeling

Het grootste deel van de pensioenen van de medewerkers van de groep in binnen- en buitenland is ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfondsen. Met de bedrijfstakpensioenfondsen zijn op centraal niveau uitvoeringsovereenkomsten gesloten waarbij de werkgever niet verplicht kan worden aangesproken tot aanvulling van eventueel opgebouwde tekorten anders dan mogelijk in de toekomst hogere premiestelling. Van een aantal bedrijfstakpensioenfondsen blijkt dat de dekkingsgraden niet voldoen aan de door De Nederlandsche Bank gestelde criteria. Formulering van eventuele herstelplannen hebben geen directe invloed op de bijdrage van de werkgever. Voor bedrijven waarvoor geen bedrijfstakregeling van toepassing is, vindt de uitvoering in hoofdzaak plaats door een levensverzekeringsmaatschappij, op basis van een Collective Defined Contribution regeling, waarbij de groep gedurende de contractperiode met de pensioenverzekeraars niet in materiële zin kan worden aangesproken tot aanvulling van eventueel opgebouwde tekorten. De pensioenverplichtingen uit zowel de Nederlandse als de buitenlandse regelingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Voorziening voor langlopende personeelsbeloningen

Deze voorziening betreft overige langlopende personeelsbeloningen die deel uitmaken van het beloningspakket, zoals beloningen wegens jubilea, (vroegtijdige) pensionering en dergelijke, met een langlopend karakter. Hierbij is sprake van opbouw van rechten. De opgenomen verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen; bij deze schatting is rekening gehouden met een sterfte- en ontslagkans alsmede de contante waarde van deze verplichtingen.

Eigen risicodragers

Facilicom Group is voor zijn meeste Nederlandse werkmaatschappijen eigen risicodragers voor wat betreft de WAO-uitkering, WGA-uitkering en de Ziektewet. De verplichtingen uit hoofde van uitkeringen, inlooprisico en gerelateerde kosten worden op moment van uitbetaling ten laste van het resultaat gebracht. Een voorziening wordt getroffen op het moment dat de verwachte kosten uit hoofde van het eigenrisicodragerschap (of het eventuele uitlooprisico voor Gom die nadien is teruggekeerd naar het publieke bestel) de toerekenbare voordelen overtreffen.

Overige

Tenzij anders vermeld worden de overige voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen. De overige voorzieningen zijn gevormd voor risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering.

Schulden

De verplichtingen op lange en korte termijn worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Coronavirus

Ten tijde van het verschijnen van het jaarverslag speelt het coronavirus een allesbepalende rol in de wereld. De overheid heeft steunmaatregelen genomen om de gevolgen voor de werkgelegenheid en het bedrijfsleven te beteugelen. De effecten van deze maatregelen zijn nog moeilijk te overzien.

De gevolgen van de corona-epidemie zijn voor de divisies van Facilicom Group verschillend. Een grote gemene deler is dat Facilicom een bedrijf is met arbeidsintensieve dienstverlening. Daardoor kunnen de ontwikkelingen rond het coronavirus grote impact hebben op het ziekteverzuim, de werkgelegenheid en onze financiële resultaten. In de verschillende divisies zijn de gevolgen van de coronacrisis merkbaar door het sterk verminderen tot zelfs het wegvallen van de nagenoeg gehele exploitatie. We bekijken elke divisie separaat om de maatregelen op af te stemmen.

Facilicom heeft een sterke vermogenspositie en is conservatief gefinancierd. Tegelijkertijd zijn het kredietrisico en de marktprijzen nog ongewis; niemand die het weet op dit moment. De directie heeft vertrouwen dat de continuïteit van de werkgelegenheid en bedrijfsvoering binnen ons bedrijf zijn geborgd als de getroffen maatregelen afdoende effect sorteren. Het staat wel vast dat de situatie rond het coronavirus een serieuze impact heeft op onze activiteiten en prestaties in 2020. Op basis van onze huidige liquiditeitspositie hebben we voor drie maanden een analyse gemaakt van de huidige ontwikkelingen binnen de divisies en de geboden generieke steunmaatregelen van de overheid. We veronderstellen nu dat in de tweede helft van het jaar de normale werkzaamheden weer geleidelijk opstarten. Ook de situatie in België, het Verenigd Koninkrijk en Ierland worden hierbij bekeken. Met de maatregelen die zijn aangekondigd door de desbetreffende overheden, verwachten we dat de impact ook voor de buitenlandse divisies overzichtelijk is. Daarnaast hebben we ook analyses per divisie gemaakt over de impact op de exploitatie. Met de aangegeven overheidsmaatregelen heeft de directie er vertrouwen in dat de continuïteit in het huidige te voorziene scenario is gewaarborgd. Vanuit de overheid is het nog niet duidelijk wanneer de opgeschorte belastingbetalingen hervat zullen moeten worden.

Naast de generieke steunmaatregelen zijn er ook per branche diverse steunmaatregelen afgekondigd. Te denken valt aan onder andere het uitstel van pensioenbetalingen en de afspraak tussen het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om hun aanbieders (Inclusio in ons geval) financieel zekerheid en ruimte te bieden.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Bedrijfsopbrengsten

De in de winst- en verliesrekening begrepen bedrijfsopbrengsten zijn de opbrengsten van aan derden geleverde goederen en diensten onder aftrek van aan afnemers toegestane kortingen. Gefactureerde omzet op lopende projecten wordt als omzet verantwoord naar gelang deze, de stand der werkzaamheden in acht genomen, als gerealiseerd kan worden beschouwd.

Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa

De in de winst- en verliesrekening verwerkte afschrijvingen op (im)materiële vaste activa zijn berekend op basis van een vast percentage van de kostprijs.

Financiële baten en lasten

De rentebaten en rentelasten betreffen de van derden ontvangen respectievelijk aan derden betaalde interest.

Belastingen op bedrijfsresultaat

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het commerciële resultaat vóór belastingen, rekening houdend met fiscale aftrekposten en fiscaal niet aftrekbare kosten. Het verschil tussen de belasting over het resultaat volgens de winst- en verliesrekening en de belasting over het fiscale resultaat komt ten laste respectievelijk ten gunste van de daarvoor getroffen voorziening voor belastingen. De belastingdruk in de onderscheidende bedrijfsonderdelen is conform de geldende reguliere tarieven.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij voor de herleiding van de mutatie in de liquide middelen wordt uitgegaan van het bedrijfsresultaat volgens de winst- en verliesrekening. De financiële gevolgen van de verwerving van groepsmaatschappijen komen tot uitdrukking onder de post 'acquisitie groepsmaatschappijen'.

Verbonden partijen

Met de meeste van zijn deelnemingen heeft Facilicom Group, naast zijn aandelenbelang, ook een zakelijke relatie. Dit geldt tevens voor de deelnemingen onderling, waarbij er diensten en/of producten van de betreffende deelnemingen worden afgenomen. Deze zakelijke relaties zijn steeds gebaseerd op (contractuele) afspraken waarbij marktconforme condities zijn overeengekomen.

Facilicom Bedrijfsgebouwen B.V. is de vennootschap die een groot gedeelte van het in gebruik zijnde onroerend goed in Nederland voor Facilicom Group in eigendom heeft en deze aan het concern verhuurt. De huurcondities worden op marktconforme voorwaarden vastgesteld. Het beleid van de vennootschap wordt mede bepaald vanuit de directie van Facilicom Group. Derhalve is de vennootschap in de consolidatiekring opgenomen.

Verwezen wordt ook naar consolidatie waarin is verwoord dat de consolidatiekring mede wordt bepaald op grond van de zeggenschapsverhoudingen die Facilicom of aan zijn gelieerde personen en/of vennootschappen inneemt. Op grond hiervan is in de consolidatiekring mede opgenomen:

Stichting ATA

Stichting Buurteamorganisatie Sociaal Utrecht

Stichting Radar WMO

Stichting Radar Inclusio Uitvoering

Accountantshonoraria

Ingevolge artikel 2:382a van het Burgerlijk Wetboek wordt inzicht gegeven in de onafhankelijke positie van de bij de accountantscontrole van de jaarrekening betrokken accountantsorganisaties. Van de in rekening gebrachte bedragen ad € 1.198.000 betreft 62% onderzoek van de jaarrekening en 16% andere controleopdrachten, fiscaliteit 19% en ten aanzien van andere niet-controlediensten 3%.

Financieel risicobeheer

Facilicom onderkent financiële risicofactoren ten aanzien van valuta, rente, prijs, krediet en liquiditeit. Deze financiële risico's zijn niet bijzonder van aard of afwijkend van wat er in de branche gebruikelijk kan worden geacht. Facilicom kent een strikt beleid dat erop is gericht deze risico's zo veel mogelijk te beperken en te beheersen. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van algemene beheersingsmaatregelen, zoals interne procedures en instructies, specifieke maatregelen en financiële instrumenten. Deze maatregelen gaan gepaard met adequate rapportagesystemen en korte communicatielijnen. De financiële risicofactoren van Facilicom, de beheersingsmaatregelen en het resterende risico worden hieronder nader toegelicht.

Ter verduidelijking: benoemde risico's zijn beschreven vanuit de 'normale' bedrijfsexploitatie. Uit hoofde van de coronasituatie zullen mogelijk extra en/of nieuwe risico's optreden. Te denken valt bijvoorbeeld aan kredietrisico. Een deel van de omzet is overheidsgerelateerd, waar we geen kredietrisico aan toekennen. Andere klanten kunnen mogelijk als gevolg van de coronacrisis betalingsproblemen krijgen. Facilicom heeft hierop een actief debiteurenbeleid.

Het is ook mogelijk dat er door de coronacrisis prijsrisico's ontstaan. Hier is op dit moment nog geen concreet zicht op.

Valutarisico's

Facilicom kent activiteiten in het Verenigd Koninkrijk. Resultaat en eigen vermogen van Facilicom staan derhalve onder invloed van schommelingen van valutakoersen. In het algemeen is Facilicom in genoemde markt actief via lokale dochterondernemingen. Hierdoor is het valutarisico beperkt, aangezien transacties voor het grootste deel in gelijke munteenheid luiden. Het gerelateerde translatierisico wordt niet afgedekt.

Met betrekking tot de financiële instrumenten loopt Facilicom voornamelijk valutarisico over de financieringsverhoudingen in Engelse ponden tussen Nederland en de dochtermaatschappijen in het Verenigd Koninkrijk. De risico's worden niet afgedekt. Posities worden door een actief treasury beleid gemonitord waarbij als indicator de internationale marktontwikkelingen in rente en valuta worden gevolgd - in het algemeen en als het gaat om de koers van de Engelse ponden in het bijzonder. Er vinden echter geen grote actieve monetaire stromen plaats; de posities zijn passief en bestaan uit verstrekte leningen die niet sterk fluctueren. Het effect op resultaat en eigen vermogen van Facilicom is beperkt.

Renterisico's

Het renterisico van Facilicom hangt samen met de rentedragende vorderingen en liquide middelen enerzijds en rentedragende schulden anderzijds. In het geval van variabele rente betekent dit voor Facilicom een kasstroomrenterisico. Gelet op de financieringsverhoudingen binnen Facilicom waarbij grotendeels met eigen vermogen wordt gefinancierd en maar zeer beperkt gebruik wordt gemaakt van (bank)krediet is het renterisico zeer beperkt. Posities worden door een actief treasurybeleid gemonitord, waarbij als indicator de internationale marktontwikkelingen in rente- en valuta worden gevolgd - in het algemeen en de stand van de Euribor in het bijzonder, aangezien de verstrekte leningen over het algemeen qua rentestand afhankelijk zijn van de Euribor.

Prijrsrisico's

De prijsrisico's van Facilicom hangen samen met de inkoop van grond- en hulpstoffen en het uitbesteden van werken. Het verschil bestaat tussen de marktprijs ten tijde van de aanbesteding of het offrenen van project en/of dienst en ten tijde van de feitelijk uitvoering (inkoop) ervan.

Het beleid van Facilicom is erop gericht om bij een aanbesteding en/of opdracht de mogelijkheid van indexatie overeen te komen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van raamcontracten met de belangrijkste leveranciers. Hoewel invloed van prijsfluctuaties nooit volledig kan worden uitgesloten, is Facilicom van mening dat in de bedrijfsvoering steeds de meest economische afweging kan worden gemaakt en risico's als zodanig beperkt zijn en over het algemeen dus niet worden afgedekt.

Kredietrisico's

Facilicom kent kredietrisico's uit hoofde van financiële bezittingen waaronder (handels)vorderingen, liquide middelen en deposito's bij banken. Het kredietrisico van vorderingen wordt bewaakt door de betrokken dochtermaatschappijen en op centraal (staf)niveau. De kredietwaardigheid van opdrachtgevers wordt vooraf strikt geanalyseerd en vervolgens gedurende het project en/of de uitvoering van de dienst gevolgd.

De liquide middelen en deposito's van Facilicom worden ondergebracht bij diverse banken. Facilicom beperkt het kredietrisico van liquide middelen en deposito's aangehouden bij banken door de keuze van Facilicom met respectabele banken zaken te doen. Het beleid van Facilicom is om concentratie van kredietrisico's van liquiditeiten daar waar mogelijk te beperken door een goede spreiding en actief treasurybeheer.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Immateriële vaste activa			
	1)		
X € 1.000	Goodwill	Ontwikkelingskosten	Totaal
Begin boekjaar			
Aanschaffingswaarde	19.090	954	20.044
Cumulatieve bijzondere waardevermindering	-4.703	-	-4.703
Cumulatieve afschrijvingen	-9.811	-401	-10.212
Boekwaarde	4.576	553	5.129
Mutaties in de boekwaarde			
Investerings	3.848	-	3.848
Bijzondere waardevermindering	-	-66	-66
Afschrijvingen	-3.174	-126	-3.300
Saldo mutaties	674	-192	482
Eind boekjaar			
Aanschaffingswaarde	22.938	954	23.892
Cumulatieve bijzondere waardevermindering	-4.703	-66	-4.769
Cumulatieve afschrijvingen	-12.985	-527	-13.512
Boekwaarde	5.250	361	5.611
Afschrijvingspercentages	20%	10%	

Materiële vaste activa ²⁾				
X € 1.000	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
Begin boekjaar				
Aanschaffingswaarde	63.652	30.447	139.564	233.663
Cumulatieve bijzondere waardevermindering	-	-	-1.936	-1.936
Cumulatieve afschrijvingen	-23.099	-18.955	-71.911	-113.965
Boekwaarde	40.553	11.492	65.717	117.762
Mutaties in de boekwaarde				
Investeringen	420	3.892	29.840	34.152
(De)consolidatie groepsmaatschappijen	-1.810	-532	337	-2.005
Desinvesteringen	343	-315	-5.417	-5.389
Bijzondere waardevermindering	-	-	-5.000	-5.000
Afschrijvingen	-1.911	-3.086	-20.751	-25.748
Saldo mutaties	-2.957	-43	-990	-3.990
Eind boekjaar				
Aanschafwaarde	62.606	33.491	164.325	260.422
Cumulatieve bijzondere waardevermindering	-	-	-6.936	-6.936
Cumulatieve afschrijvingen	-25.010	-22.042	-92.662	-139.714
Boekwaarde	37.596	11.449	64.727	113.772
Afschrijvingspercentages	0,0% - 20%	10% - 33%	10% - 33%	

Financiële vaste activa ³⁾				
X € 1.000	Andere deelnemingen	Overige vorderingen	Deposito	Totaal
Saldo begin boekjaar	2.747	36.979	20.991	60.717
Aandeel in het resultaat	969	-	-	969
Ontvangen dividenden	-400	-	-	-400
Mutaties	-	-133	-695	-828
Saldo eind boekjaar	3.316	36.846	20.296	60.458

In de overige vorderingen is opgenomen een bedrag van € 2,1 miljoen aan (latente) belastingvorderingen, gewaardeerd tegen nominaal belastingtarief. Deze vordering wordt binnen een periode van 5 jaar gerealiseerd. In de overige vorderingen is een bedrag van € 31,4 miljoen opgenomen ten aanzien van een 30 jarige vordering PPS project. Deze wordt jaarlijks afgelost. Het deposito is tot zekerheid gesteld van de projectfinanciering, zoals opgenomen onder de langlopende schulden.

Vorraden 4)		
X € 1.000	Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Materialen en handelsgoederen	4.700	5.972
Onderhanden projecten in opdracht van derden	5.346	5.187
Saldo eind boekjaar	10.046	11.159

In het saldo Onderhanden projecten in opdracht van derden is tot een bedrag van € 16,8 miljoen (ultimo vorig boekjaar € 10,9 miljoen) aan projecten opgenomen, waarbij de gefactureerde termijnen hoger zijn dan de daaraan toegerekende lasten.

Het saldo Onderhanden projecten kan als volgt worden gespecificeerd:

Bestede kosten inclusief toegerekende dekking	119.151	105.505
Gefactureerde termijnen	124.789	106.083
	-5.638	-578
Waardering Onderhanden projecten	10.985	5.766
Saldo ultimo boekjaar	5.346	5.187

Handelsdebiteuren 5)		
X € 1.000	Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Saldo ultimo boekjaar	218.713	218.746
Voorzeningen voor dubieuze vorderingen	-4.268	-4.890
	214.445	213.855

Alle handelsdebiteuren hebben een looptijd korter dan één jaar.

Overige vorderingen en overlopende activa 6)		
X € 1.000	Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Overige vorderingen	11.988	1.677
Overlopende activa	6.671	7.449
	18.659	9.127

De overige vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan één jaar.

Liquide middelen 7)		
X € 1.000	Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Kas, bank- en girorekeningen	98.851	86.868

Hierin zijn geblokkeerde rekeningen ingevolge de wet ketenaansprakelijkheid begrepen tot een bedrag van € 3,2 miljoen (ultimo 2018 € 1,2 miljoen). Deze zijn niet direct opeisbaar. Naast de vorderingen die wij op de instellingen hebben, bedraagt de toegestane kredietlimiet € 21,0 miljoen.

Groepsvermogen 8)			
X € 1.000		Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Saldo begin boekjaar		204.223	206.595
Overige mutaties		67	-229
Omrekeningsverschillen buitenlandse deelnemingen		490	-122
Totaal rechtstreekse vermogensmutaties		557	-352
Betaald dividend		-1.130	-
Toevoeging uit de nettowinst volgens voorstel winstbestemming		35.269	7.539
Totaalresultaat		34.696	7.187
Mutatie aandeel derden		936	-9.560
Saldo eind boekjaar		239.855	204.223

In het groepsvermogen is opgenomen het aandeel derden van € 6,2 mln. (ultimo 2018 € 5,2 mln.).
De reserve koersverschillen bedraagt ultimo boekjaar € +0,2 mln. (ultimo 2018 € -0,3 mln.).

Personeels en overige voorzieningen 9)				
X € 1.000	Personeels- voorziening	Overige voorziening	Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Saldo begin boekjaar	6.393	983	7.376	5.799
Deconsolidatie	-899	-	-899	-
Mutaties	263	343	606	1.577
Saldo eind boekjaar	5.757	1.326	7.083	7.376

Het betreft hier een voorziening voor (vroegtijdige) pensioenuitkeringen alsmede toezeggingen uit hoofde van dienstjubilea en wettelijke regelingen. Met uitzondering van de voorziening voor wettelijke regelingen komt de toezegging bij voortijdige beëindiging van het dienstverband te vervallen. De voorziening heeft overwegend een langlopend karakter. De overige voorziening betreft een onderhoudsvoorziening voor een aantal PPS objecten.

Voorziening voor belastingen 10)			
De voorziening voor belastingen heeft betrekking op verschillen tussen commerciële en fiscale waarderingsgrondslagen.			
X € 1.000		2019	2018
Saldo begin boekjaar		2.196	2.363
Mutatie in verband met verschil tussen commercieel en fiscaal resultaat		-1.138	-167
Saldo eind boekjaar		1.058	2.196

De voorziening voor belastingen wordt berekend op basis van het realiseerbare belastingtarief per balansdatum en is langlopend van aard.

Langlopende schulden 11)				
X € 1.000	Lening groeps- maatschappijen	Lening	Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Saldo begin boekjaar	20.000	20.251	40.251	41.184
Opname	-	-	-	-
Aflossing in boekjaar	-20.000	-698	-20.698	-933
Saldo eind boekjaar	0	19.553	19.553	40.251

De lening aan groepsmaatschappijen van € 20 mln betrof een rekening courant krediet met een langlopend karakter en is volledig afgelost. De lening betreft een PPS-projectfinanciering. Voor de looptijd van het afgesloten DBFMO contract tot en met het jaar 2045, met een jaarlijkse annuitaire aflossing. De rentevoet bedraagt 2,443%.

De aflossingsverplichting voor komend boekjaar is opgenomen onder de kortlopende schulden.

Tot zekerheid van de verstrekte financiering is aan de kredietgever een geblokkeerd deposito verpand.

Overige schulden en overlopende passiva 12)		
X € 1.000	Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Overige schulden	27.618	35.335
Overlopende passiva	95.882	96.386
	123.500	131.721

Niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen

Er zijn langlopende verplichtingen aangaan ter zake van huur en leasing. De jaarlijkse verplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen ultimo 2019 circa € 7,0 mln (ultimo 2018 circa € 4,9 mln). Ten behoeve van derden zijn bankgaranties afgegeven tot een bedrag van ultimo 2019 € 12,9 mln. (ultimo 2018 € 8,6 mln). Er zijn ultimo 2019 (vervangings)investeringsverplichtingen aangaan voor ruim 7,5 mln (ultimo 2018 5,0 mln) waaronder begrepen een ERP pakket. Ultimo boekjaar zijn enkele claims en of aansprakelijkheidskwesties ingediend. De uitkomsten en of omvang van deze kwesties zijn voorzover mogelijk gewaardeerd in de jaarrekening, maar daarnaast is er nog een aantal kwesties waarvan de uitkomst niet in te schatten is. Om die reden heeft hiervan geen waardering plaats kunnen vinden. Tevens is hoofdelijke aansprakelijkheid afgegeven inzake een aantal lopende opdrachten tot de hoogte van de hoofdsom.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Bedrijfsopbrengsten	13)		
X € 1.000		2019	2018
Netto omzet		1.220.471	1.255.106
Mutatie onderhanden werk		4.638	8.832
		1.225.109	1.263.938
De bedrijfsopbrengsten kunnen naar de volgende activiteitengebieden worden uitgesplitst:			
Schoonmaakonderhoud/Horecadiensten		439.927	423.276
Bouwkundig- en technisch onderhoud		139.816	136.506
Bewakings- en beveiligingsdiensten		367.397	356.413
Cateringbeheer		18.771	109.257
Zorg- en welzijnsdiensten		123.852	107.755
Facility management		135.346	130.731
		1.225.109	1.263.938
De netto-omzet werd in de volgende landen behaald:			
Nederland		979.135	995.717
België		194.022	215.814
Engeland		51.952	52.407
		1.225.109	1.263.938

Personeelskosten		
	14)	
X € 1.000	2019	2018
Lonen en salarissen	621.176	628.290
Sociale lasten	106.607	115.601
Pensioenpremies	30.950	30.099
Overige personeelskosten	34.229	40.432
	792.962	814.422

De aan het Algemeen Bestuur betaalde vergoedingen bedroegen in het verslagjaar € 1,6 miljoen.

Het gemiddeld aantal personen in vaste dienst van de groepsmaatschappijen bedroeg in 2019 € 25.532 (in 2018: 27.218), als volgt te verdelen:

Schoonmaakonderhoud/Horecadiensten	14.011	14.151
Bouwkundig- en technisch onderhoud	451	485
Bewakings- en beveiligingsdiensten	6.695	6.467
Cateringbeheer	200	1.732
Zorg- en welzijndiensten	2.482	2.762
Facilitymanagement	528	430
Management en administratie	1.166	1.192
	25.532	27.218

Afschrijving materiële vaste activa 15)		
X € 1.000	2019	2018
Afschrijving materiële vaste activa	25.748	24.463
Resultaat op verkochte materiële vaste activa	-1.448	-692
	24.300	23.771

Bijzondere waardevermindering 16)		
X € 1.000	2019	2018
Immateriële vaste activa	66	512
Materiële vaste activa	5.000	1.000
	5.066	1.512

Belastingen 17)		
X € 1.000	2019	
Nederland	2.178	34,4%
België	1.094	473,3%
Engeland	342	22,9%
	3.614	44,9%

De belastingdruk in Nederland wijkt af van het nominale tarief in verband met fiscaal niet aftrekbare afschrijvingen en niet gewaardeerde verliescompensatie en bijzondere waardeverminderingen goodwill. De belastingdruk in België wijkt af van het nominale tarief in verband met niet geheel gewaardeerde verliescompensatie.

Toelichting op het geconsolideerd kasstroomoverzicht

X € 1.000		Jaarrekening mutatie	Geldstroom mutatie	Totaal
Mutaties in het werkkapitaal 18)				
	Handelsvorderingen	-590	-3.789	-4.379
	Overige vorderingen en overlopende activa	-9.532	-999	-8.534
	Kortlopende schulden	3.721	16.043	19.764
Financiële resultaten en belastingen 19)				
	Rentelasten en soortgelijke kosten	-1.148	-89	-1.237
	Winstbelasting	-3.614	1.129	-2.485
Kasstroom uit investeringsactiviteiten 20)				
	Investing in financiële activa	-20.697	-9.966	-30.663

Vennootschappelijke balans (vóór winstbestemming)

Activa			
X € 1.000		31 december 2019	31 december 2018
Vaste activa			
Financiële vaste activa	22)	57.083	21.549
Vlottende activa			
Vorderingen op Groepsmaatschappijen		179.677	181.611
Overige vorderingen en overlopende activa		2.838	2.199
Liquide middelen		2.536	34
		185.051	183.845
		242.134	205.394
Passiva			
X € 1.000		31 december 2019	31 december 2018
Eigen vermogen			
Geplaatst aandelenkapitaal	23)	59	59
Agio reserve		29.529	29.529
Wettelijke reserves		361	553
Overige reserves	24)	168.538	161.377
Onverdeelde winst		35.269	7.539
		233.755	199.057
Voorzieningen			
Personeelsbeloningen	25)	4.790	4.790
		4.790	4.790
Kortlopende schulden			
Schulden aan leveranciers		2.431	1.447
Schulden aan groepsmaatschappijen		1.130	-
Overige schulden en overlopende passiva		28	100
		3.589	1.547
		242.134	205.394

Algemeen bestuur

drs. J.A. Gennissen, drs. M.J.S. Geurts, G.C.A.H. van de Laar, drs. T.C.L.A. Bouvy RC, drs. W.P. Geurts, M.J.M Krom, drs. A.J. Pasman

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

X € 1.000	31 december 2019	31 december 2018
Resultaat deelnemingen	34.979	8.673
Resultaat Facilicom Group N.V.	290	-1.134
Netto winst	35.269	7.539

Aangezien de financiële gegevens van Facilicom Group N.V. in de geconsolideerde jaarrekening van Facilicom Group zijn verwerkt, is de vennootschappelijke winst- en verliesrekening overeenkomstig B.W. Boek 2, artikel 402 beknopt gehouden.

Toelichting op de vennootschappelijke balans

Financiële vaste activa 22)			
X € 1.000	Deelneming in groeps- maatschappijen	Overige vorderingen	Totaal
Saldo begin boekjaar	21.207	342	21.549
Aandeel in het resultaat	34.979	-	34.979
Koers- en omrekeningsverschillen	490	-	490
Overige mutaties	65	-	65
Saldo eind boekjaar	56.741	342	57.083

De overige vorderingen betreft latente belastingvorderingen gewaardeerd tegen realiseerbaar belastingtarief.
De vorderingen zijn langlopend van aard.

Geplaatst aandelenkapitaal 23)			
X € 1.000		Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Maatschappelijk kapitaal		91	91
Niet gestort en niet geplaatst kapitaal		32	32
Geplaatst aandelenkapitaal		59	59

Het geplaatst aandelenkapitaal bestaat uit 1250 gewone aandelen en 50 prioriteitsaandelen, elk € 45 nominaal.

Wettelijke reserve 24)			
X € 1.000		2019	2018
Saldo begin boekjaar		553	606
Mutaties		-192	-53
Saldo eind boekjaar		361	553

De wettelijke reserve is gevormd voor de geactiveerde ontwikkelingskosten.

Toelichting op de vennootschappelijke balans

Overige reserves 25)			
X € 1.000		Ultimo boekjaar	Ultimo vorig boekjaar
Saldo begin boekjaar		161.377	141.624
Toevoeging wettelijke reserves		192	53
Overige mutaties		70	-229
Koers- en omrekeningsverschillen		490	-130
Winstbestemming voorgaand boekjaar		7.539	20.060
Uitgekeerd dividend		-1.130	-
Saldo eind boekjaar		168.538	161.377

Winstbestemming

De directie heeft voorgesteld de netto-winst ad € 35.268.612 toe te voegen aan de overige reserves

Voorziening voor personeelsbeloningen 26)			
X € 1.000		2019	2018
Saldo begin boekjaar		4.790	4.790
Mutaties		-	-
Saldo eind boekjaar		4.790	4.790

Het betreft hier een voorziening voor (vroegtijdige) pensioenuitkeringen alsmede toezeggingen uit hoofde van dienstjubilea en wettelijke regelingen. Met uitzondering van de voorziening voor wettelijke regelingen komt de toezegging bij voortijdige beëindiging van het dienstverband te vervallen. De voorziening heeft een langlopend karakter.

Niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen

Voor de langlopende verplichtingen verwijzen wij naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

Statutaire bepalingen winstbestemming

De winst, die uit de vastgestelde jaarrekening blijkt, is geheel ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders, met inachtneming van de relevante bepalingen.

Kapitaalbelangen

Zie lijst van kapitaalbelangen op de volgende pagina.

Gebeurtenissen na balansdatum

Ten tijde van het verschijnen van het jaarverslag speelt het coronavirus een allesbepalende rol in de wereld; in het bestuursverslag en de toelichting op de jaarrekening wordt hier verder op ingegaan. Op 4 maart 2020 heeft Compartijn Beheer BV haar aandelen in Compartijn Exploitatie BV verkocht.

Facilicom Group NV is formeel een buitenlandse vennootschap, opgericht naar Antilliaans recht, statutair gevestigd te Curaçao en kantoorhoudend te Schiedam, Nederland. Facilicom Group is actief in Nederland, België en Verenigd Koninkrijk.

Lijst van kapitaalbelangen

Groepsmaatschappijen ultimo 2019	Statutaire zetel	Belang
Facilicom Group N.V.		
Facilicom Bedrijfsdiensten B.V.	Schiedam	100%
Facilicom Beheer B.V.	Schiedam	100%
Facilicom Solutions BV.	Rotterdam	100%
Facilicom PPS Contracten B.V.	Schiedam	100%*
Incluzio B.V.	Schiedam	100%
Facilicom Bedrijfsdiensten		
Schoonhouden		
Gom Schoonhouden B.V.	Schiedam	100%
Kleentec Reiniging & Onderhoud B.V.	Rijssen	100%
Kleentec B.V.	Almelo	100%
Kleentec Zuid B.V.	Rijssen	100%
Kleentec Noord-West B.V.	Schiedam	100%
Atris Groep B.V.	Nieuwegein	100%
Degenaar Gevelonderhoud B.V.	Den Haag	100%*
DGR Materieel B.V.	Den Haag	100%*
Beveiligen		
Trigion Beveiliging B.V.	Schiedam	100%
Trigion Services B.V. (Embrace)	Schiedam	100%
Trigion AlarmCentrale B.V.	Schiedam	100%
Trigion Safety B.V.	Schiedam	100%
Trigion Brand- en Beveiligingstechniek B.V.	Schiedam	100%
Hoffmann Bedrijfsrecherche B.V.	Amsterdam	100%
Axxicom Airport Caddy B.V.	Schiedam	100%
A Company B.V.	Schiphol	100%
Safety Group B.V.	Zwolle	100%
Traffic Support B.V.	Zwolle	100%
Traffic Support Events B.V.	Zwolle	100%
Event Travel B.V.	Zwolle	100%
Online Ticket.nl B.V.	Zwolle	100%
IVON opleidingen B.V.	Zwolle	100%
Kenniscentrum Evenementenveiligheid B.V.	Zwolle	100%
Crowd Support B.V.	Zwolle	100%
Crowd Support Services B.V.	Zwolle	100%
City 360 B.V.	Zwolle	100%
City 360 Personeel B.V.	Zwolle	100%
SecMan B.V.	Sassenheim	100%
Horecadiensten		
Tapwacht Service B.V.	Schiedam	100%
Facilicom Technische Service B.V.	Schiedam	100%
Holding activiteit		
Facilicom Wagenpark B.V.	Schiedam	100%
Kleentec Holding B.V.	Rijssen	100%
Facilicom Arbodiensten B.V.	Schiedam	100%
Facilicom Buitengewoon B.V.	Schiedam	100%
Facilicom Solutions		
Asset Facility Management B.V.	Rotterdam	100%
Synorga Groep B.V.	Rotterdam	100%*
Synorga Elektrotechniek B.V.	Rotterdam	100%*
Synorga Beveiliging & Telecommunicatie B.V.	Rotterdam	100%*
Synorga Electrical Management B.V.	Rotterdam	100%*
Energiemanagement		
Ploos B.V.	Maarheeze	100%
Bouw en installatie		
Breijer Projecten B.V.	Rotterdam	100%
Breijer Schilders B.V.	Rotterdam	100%
Breijer Betonconservering B.V.	Rotterdam	100%
Breijer Techniek West B.V.	Rotterdam	100%
Management en Beheer		
Breijer Holding B.V.	Rotterdam	100%
Schaap & Woudsma Beheer B.V.	Huizen	100%

Groepsmaatschappijen ultimo 2019	Statutaire zetel	Belang
Facilicom PPS Contracten		
Facilicom PPS B30 B.V.	Schiedam	100%*
Facilicom PPS B30 DBMO B.V.	Schiedam	100%*
Facilicom PPS Doetinchem OG. B.V.	Schiedam	100%
Facilicom PPS Doetinchem Exploitatie B.V.	Schiedam	100%
Incluzio		
RadarIncluzio B.V.	Schiedam	51%
Zorgcentrale B.V.	Schiedam	100%
Axxicom Thuishulp B.V.	Schiedam	100%
Cordaan Thuishulpdiensten B.V.	Amsterdam	52,5%
Incluzio Hollands Kroon B.V.	Schiedam	51%
Compartijn Radar Beheer B.V.	Rotterdam	55%
Compartijn Exploitatie B.V.	Rotterdam	55%
Compartijn Vastgoed B.V.	Rotterdam	55%
Stichting Incluzio Uitvoering	Venlo	0%**
Stichting Radar WMO Diensten	Amsterdam	0%**
Stichting ATA	Amsterdam	0%**
Stichting BuurtteamOrganisatie Sociaal Utrecht	Utrecht	0%**
Incluzio Randstad B.V.	Schiedam	51%
Internationaal		
België		
Facilicom Services Group Belgium N.V.	Antwerpen	100%
Gom N.V.	Antwerpen	100%
Prorest Catering N.V.	Antwerpen	100%
Facilicom Facility Solutions N.V.	Antwerpen	100%
Axxicom N.V.	Antwerpen	100%
Trigion B.V.B.A.	Aarschot	100%
Facilicom Wheels B.V.B.A.	Antwerpen	100%
One Building Maintenance N.V.	Antwerpen	100%
Coworx B.V.B.A.	Antwerpen	100%
HEC B.V.B.A.	Mechelen	100%
Engeland		
Facilicom UK Ltd.	Londen	100%
Facilicom Cleaning Services Ltd.	Londen	100%
Trigion Security Services Ltd.	Londen	100%
Management en Beheer		
Facilicom International B.V.	Schiedam	100%
Andere deelnemingen ultimo 2019		
H.O.D. Nederland B.V.	Utrecht	50%
H.O.D. Presentie B.V.	Utrecht	50%
Schoonzorg B.V.	Amsterdam	49%
Radar Groep B.V.	Amsterdam	40%
R. Creators Holding B.V.	Maarsssen	20%
GGB InBalans B.V.	Breda	7,5%
Nach DBMO B.V.	Rosmalen	10%
Verbonden partijen		
Facilicom Bedrijfsgebouwen B.V.	Schiedam	100%*
<i>preferente aandelen</i>		
<p>Voor alle 100% Nederlandse groepsmaatschappijen (m.u.v *) is een verklaring van hoofdelijke aansprakelijkheid als bedoeld in artikel 403, titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek ten kantore van het Handelsregister van de betreffende vennootschappen gedeponeerd.</p> <p>In bovenstaande opstelling zijn alleen de actieve vennootschappen vermeld; een volledige lijst ligt ter inzage bij de Kamer van Koophandel.</p>		
<p>**Deze stichtingen zijn opgenomen in de consolidatiekring als gevolg van de doorslaggevende zeggenschap door of namens Facilicom Group.</p>		

Aan: Facilicom Group N.V.

Grant Thornton
Accountants en Adviseurs B.V.
Flemingweg 10
Postbus 330
2400 AH Alphen aan den Rijn
T 088 - 676 90 00
F 088 - 676 90 10
www.gt.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Facilicom Group N.V. te Schiedam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Facilicom Group N.V. op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en de enkelvoudige balans per 31 december 2019;
2. de geconsolideerde en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Facilicom Group N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Grant Thornton Accountants en Adviseurs B.V. is lid van Grant Thornton International Ltd (Grant Thornton International).

Grant Thornton Accountants en Adviseurs B.V. is ingeschreven bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel Den Haag onder nummer 28105565. Op al onze diensten zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Den Haag, van toepassing. Op verzoek ontvangt u een exemplaar van deze voorwaarden. Iedere aansprakelijkheid is beperkt tot het bedrag dat is vermeld in de algemene voorwaarden.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dat kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alphen aan den Rijn, 1 april 2020

Grant Thornton Accountants en Adviseurs B.V.

M. Baks RA